

Sygn. akt I CSK 392/21

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku Z. B.

przy uczestnictwie L. B. i Województwa (...) - (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w R.

o rozgraniczenie nieruchomości,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika Województwa (...) - (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w R.

od postanowienia Sądu Okręgowego w R.

z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. akt V Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od skarżącego na rzecz wnioskodawczyni 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika Województwa (...) – (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w R. od postanowienia Sądu Okręgowego w R. z dnia 18 lutego 2021 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli W. sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na jej oczywistą zasadność wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Wniosek został uzasadniony rażącym naruszeniem przez Sąd drugiej instancji art. 2a ust. 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (dalej jako u.d.p.), bowiem Sąd ten wyznaczył granicę pomiędzy rozgraniczanymi działkami, uznając zasiedzenie części

drogi publicznej, chociaż droga publiczna należy do kategorii rzeczy wyłączonych z obrotu cywilnoprawnego, a co za tym idzie nie może podlegać zasiedzeniu.

Precyzując zakres normatywny i siatkę pojęciową w niniejszej sprawie należy zauważyć, że zgodnie z art. 2a ust. 2 u.d.p. drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność właściwego samorządu województwa, powiatu lub gminy. Drogą w rozumieniu tej ustawy jest budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiąca całość techniczno-użytkową, przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym (art. 4 pkt 2 u.d.p.), a pasem drogowym - wydzielony liniami granicznymi grunt wraz z przestrzenią nad i pod jego powierzchnią, w którym są zlokalizowane droga oraz obiekty budowlane i urządzenia techniczne związane z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzenia związane z potrzebami zarządzania drogą (art. 4 pkt 1 u.d.p.). Jak przyjęto w orzecznictwie, ustawodawca w art. 2a u.d.p. nie mówi o „pasie drogowym”, lecz wyłącznie o „drodze”. Tym samym zwęził pojęcie nieruchomości niedopuszczonych do obrotu prawnego oraz co do których istnieje ograniczenie przedmiotowe w zakresie dopuszczalności nabycia własności przez zasiedzenie. Jest to okoliczność istotna, gdyż art. 2a u.d.p. - jako stwarzający wyjątek od zasady przewidzianej w art. 172 k.c., w myśl której przedmiotem zasiedzenia może być każda nieruchomość bez względu na jej rodzaj i osobę właściciela - podlega wykładni ścisłej, wobec czego dotyczy jedynie dróg publicznych (postanowienie SN z dnia 7 maja 2014 r., sygn. akt II CSK 491/13, www.sn.pl, zob. także orzecznictwo powołane w jego uzasadnieniu, a ponadto postanowienie SN z dnia 10 maja 2019 r., sygn. akt I CSK 207/18, OSNC 2020, nr 1, poz. 12, por. jednak postanowienie SN z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III CSK 73/17, OSNC 2020, nr 2, poz. 20).

Przedmiotem rozgraniczenia objęte są działki nr 1194/2 - położona w D. stanowiąca współwłasność po 1/2 części wnioskodawczyni Z. B. i uczestnika postępowania L. B., mająca powierzchnię 13 arów i stanowiąca działkę rolną, tj. grunt orny uprawny, w części grunt orny zadrzewiony - i nr 1845 - położona w D., stanowiąca własność uczestnika postępowania Województwa (...) – (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w R. i użytkowana jako pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 988 relacji R. – B.. Pas drogowy usytuowany jest m.in. powyżej punktów granicznych 1015-1014-1013-1012-1011, a wnioskodawczyni i uczestnik

wykonywali akty samoistnego posiadania zarówno co do spornego fragmentu nieruchomości - trójkąt 1011- 1012,1013-1011 - jak i co do dalszej części nieruchomości - punkty graniczne 1013-1014-1015 - zaś faktyczne władztwo nad nieruchomością sięga do granicy wyznaczonej punktami 1015-1014-1013-1011 (mapa, k. 384). Z ustaleń tych wynika, z uwzględnieniem obszaru naszkicowanego na wspomnianej mapie, że pas drogowy, nawet nie sama droga, znajduje się powyżej spornych punktów granicznych, a władztwo wnioskodawczyni i uczestnika L. B. sięga jedynie do granicy wyznaczonej spornymi punktami granicznymi i nie wkracza nie tylko w samą drogę, ale i w pas drogowy. Sąd drugiej instancji nie naruszył zatem wyżej wskazanych regulacji u.d.p., a argumentacja przedstawiona przez skarżącego nie przekonuje, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, skutkującego oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym.

Należy dostrzec, że ustalono, iż wnioskodawczyni i uczestnik L. B. od momentu zakupu nieruchomości w 1960 r. w sposób niezakłócony wykonywali akty posiadania polegające na użytkowaniu rolniczym, koszeniu trawy w miejscu, gdzie usytuowana jest sporna studnia; uwzględniać przy tym należy stan w chwili zawłaszczenia nieruchomości - objęcia w posiadanie samoistne (postanowienie SN z dnia 6 marca 2015 r., sygn. akt III CSK 196/14), a przedmiotowe ograniczenia u.d.p. mają zastosowanie od 1999 r., co również ma wpływ na możliwość zastosowania art. 172 k.c. z uwzględnieniem terminów, o których mowa w tym przepisie i to przed jego zmianą w 1990 r. Ustalenia te nie zostały podważone w toku postępowania przed Sądem drugiej instancji, a związanie nimi Sądu Najwyższego wynika z art. 398¹³ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.

jw